

IZHAJA VSAK DAN

tučel ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovčini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlanske naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo in rokopol se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Pešino-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Skupne ministerske konference.

BUDIMPEŠTA 17. Ob 10. uri predpoludne so pod predsedstvom ministra za unanje stvari grofa Aehrenthala pričele skupne ministerske konference, katerih se razum skupnih ministrov udeležujeta oba ministerska predsednika in oba finančna ministra. Zapisnik vodi dvorni svetnik vitez Günther.

BUDIMPEŠTA 17. (Og. biro) Skupna ministerska konferenca, ki je pričela ob 10 uri predpoludne, je bila ob 1. uri prekinjena in bo nadaljevala ob 5. uri popoldne.

BUDIMPEŠTA 17. Opoludne prekinjena skupna ministerska konferenca je nadaljevala ob 5. uri pop. in je trajala do 7-30. Predmetom konference je bil skupni proračun za l. 1910., ki se ga je že na skupnih ministerskih konferencah dne 14. in 18. septembra m. l. pretresavalo in vsprejelo. Delegacije bodo sklicane meseca novembra.

Avidijence pri cesarju.

BUDIMPEŠTA 17. (Ogr. biro) Cesar je ob 9. uri predpoludne vsprejel v avidijenci vojnega ministra Schonacha, ob 4. uri pop. pa ministerskega predsednika barona Bienenrtha.

C. in kr. vojna mornarica.

DUNAJ 17. Vojna ladija „Cesarica Elisabetha“ je 14. t. m. pripeljala v Kitsušimo, kjer ostane 4 dni. „Panter“ je 15. t. m. dopel v Kitankcemi, kjer ostane tri dni, od tam se poda v Nankin. Na ladjah je vse zdravo.

Polet iz Dunajskega Novega mesta na Dunaj.

DUNAJ 17. Danes zjutraj se je vršil prvi polet iz Dunajskega Novega mesta na Dunaj. Ob 6 uri se je aviatik Illner z monoplanom „Etrich“ dvignil na letališču Dunajskega Novegamenta v zrak in je v 36 minutah preletel daljavo 45 kilometrov do Simerinške ravnine blizu Dunaja. Illner se je nameraval vrniti v Dunajsko Novomesto, potem ko bi se bil previdel z benzinom. Ker je pa nastal močan veter, je moral počakati do večera.

DUNAJ 17. Illner je poletel nazaj v Dunajsko Novomesto ob 5.32 pop. in je srečno dopel v Dunajsko Novomesto ob 6.14.

Truplo kralja Edvarda v Westminsterhalli.

LONDON 17. Zvonjenje velikega zvona Westminsterke opatije je ob 11.30 predpoludne zaznanjalo, da so truplo kralja Edvarda dvignili v palači Buckingham, da je prepeljejo v Westminsterhall. Gardni grenadirji in brigada pomorščakov so tvorili sasto strazo na potu k Westminsterhalli. Vseh oči so bile obrnjene na priprosto lafeto, na kateri je bila krsta. Ob 12.30 je krsta dospela v Westminsterhall, nakar so pričele verske ceremonije. Truplo bo tri dni izpostavljeno občinstvu.

Balkanska federacija.

PARIZ 17. Hilmi paša je izjavil enemu dunajskemu dopisniku „Matina“, da smatra balkansko konfederacijo za nekaj kar bi bilo zelo želeli. Pri tem da najde vsak svoje. Temeljni pogoj zato pa je, da se druge balkanske države popolnoma odpovedo svojim zahtevam glede Makedonije. A da se pride do tega, mora biti Turčija močna. On, Hilmi paša, da je spoznal tekem svojega službovanja kot generalni inspektor Makedonije, da postopa Avstrija povsem ko-

rektno ter da zasleduje tam le legitimne trgovske interese in on je uverjen, da bi Avstrija pozdravila prijazno balkansko konfederacijo, ki bi imela velik pomen za mir na Balkanu.

Hrvatski sabor.

ZAGREB 17. Zbornica je nadaljevala specijelno debato o načrtu volilne reforme.

Ustaja v Albaniji.

CARIGRAD 17. „Sabah“ objavlja odgovor ulemov in odličnikov iz Djakova na naznanjen poziv glede položitve orožja. V brzojavki se povdarja zvestoba do skupne domovine in ustave in da je bilo naperjeno svoječasno zbiranje prebivalcev v lpeku proti oktrojiranim davkom.

CARIGRAD 17. V albanskih poslanskih krogih se govori, da se vojni minister pogaja z Albanci. Vlada je baje pripravljena izdati splošno amnestijo in opustiti razoroženje Albancev. Pravoslavni Albanci v Himani so izjavili, da so pripravljeni služiti v armadi. O davčnem vprašanju se tudi vrše pogajanja.

CARIGRAD 17. Mladoturški tehnik „Šuraj Ummet“ je bil po vojnem sodišču suspendiran, kar je priobčil vest, da so ustajo razširili nekateri načelniki katoliških Miriditov.

Požar.

SATORALYA UJHELI 17. (Ogr. biro) V občini Jempen-Vasarhely je sinoči nastal požar; pogorelo je 67 hiš. Pri tem je zgorelo tudi mnogo domačih živali in živeža. Veči del prebivalstva je brez strehe. Škode je 300.000 K.

CARIGRAD 17. V Bejrutu je požar vpepelil več mestnih delov. Zgorelo je tudi več oseb. Škode je štiri milijone frankov.

Ob 30 letnici nemškega „Schulvereina“

To nemško bojno društvo je slavilo minolo nedeljo 30-tetnico svojega obstanka. Skoro vsi nemški listi so priobčili članke o tem zgodovinskem dogodku. Socijalnodemokratski poslanec Pernerstoffer priobčuje v „Arbeiter Zeitung“ o postanku in razvoju tega društva zelo simpatičen članek, v katerem pripoveduje, da je tudi on svoj čas aktivno sodeloval v tem društvu.

Posebno zanimiv je članek, ki ga priobčuje v „Graški Tagespost“ predsednik društva, državni posl. dr. Gross. Iz omenjenega članka posnemljemo:

Poleg 30-letnice obstanka slavi „Schulverein“ tudi uresničenje Rosseggerjeve dvomilijonske ustanove. Danes šteje društvo 1800 podružnic in 140.000 članov, tako, da je „Schulverein“ danes največje društvo v Avstriji. Društvo je nabralo v tridesetih letih 15 milijonov Kron. To je sicer — prav dr. Gross — na sebi lepa svota, a vendar mala, če se pomisli, da prihaja le ena krona in pol na vsakega avstrijskega Nemca v tridesetih letih, mala še posebno zato, da se mora „Schulverein“ bojevati na več front. Izvzemši Solnograške, Predalberške, Gornje Avstrije in Dalmacije, deluje društvo v vseh avstrijskih kronovinah. Društvo stoji nasproti češko in poljsko šolsko društvu na severu, Ciril-Methodova družba in Lega nazionale na jugu. Kaka sila je v teh nasprotnih organizacijah, dokazuje oholnost, da je češka šolska družba imela do pred par leti večje dohodke, nego nemški „Schulverein“. Dočim treba Cehom porazdeljati svoja velika sredstva na malo ozemlje, iznaša jezi-

nem nebu. Komet in zvezdoslovje ostaneta torej še dolgo aktualna, in bodo naše astronomične črtice zanimale gotovo tudi — po koncu sveta.

Halleyev komet spada v našo domačijo v vesoljstvu; tako smo v prejšnjih črticah imenovali kraljestvo našega solnca. Zemlja in drugi planeti krožijo okolo Solnca v malone okroglastih kolobarjih. Tudi kometi — vsaj oni, ki jih vidimo v periodičnih presledkih — krožijo okolo Solnca; le njihova pot ni okroglasta, marveč več ali maj podolgast kolobar t. j. elipsa. Tako je elipsa Halleyevega kometa jako na dolgo stegnjena; Solnce pa, okrog katerega se komel vrtil, stoji v skrajnem kotu enega konca tega podolgastega kolobarja. Tako se kometova pot največ približuje Solncu do približno 88 milijonov kilometrov; ta Solncu najbližja točka kometove poti imenuje se „perihelij“ in je komet prišel do svojega perihelija dne 20 minolega aprila. Od tedaj se komet oddaljuje od Solnca gre naprej svojo pot in doseže približno l. 1948. točko svoje elipse, ki je najbolj oddaljena od Solnca. Tedaj bo stal komet v svojem „afeliju“ in bo oddaljen od

kovna meja, ki jo mora čuvati „Schulverein“, preko 3000 kilometrov. Danes iznašajo dohodki „Schulvereina“ sicer po priliki milijon kron, kar pa nikakor ne zadošča, da bi se moglo zadovoljevati vsem potrebam.

Za Rosseggerjev sklad je bilo v 10 mesecih podpisanih 1000 kamenov po 2000 K. Med temi je tovarnar Dittrich v Schönlinde podpisal 10 kamenov, knez Fürstenberg 6 kamenov, rodbina Bross 11 kamenov itd. Do danes je že podpisanih 1200 kamenov!

Dalje pripoveduje dr. Gross, da se bodo obresti tega sklada sicer porazdeljevale kolikor možno enako med sudetske in alpske Nemce, vendar pa bodo v glavnem namenjene za Spodnjo Štajersko in Koroško. Na Spodnjem Štajerskem je le malo mest in trgov, ki ne bi bili po „Schulvereinu“ podpirani. — Samo celjsko mesto je dobilo za šolo v Gabrjah 100.000 tisoč Kron.

Veliko dela pa je — pravi dr. Gross — še izvršiti, posebno na Koroškem, kjer gre prizadevanje „Schulvereina“ za tem, da pritegne k sebi Nemcem prijazne Slovence (to je: nemškutarje) in primerno preosnuje utrakvistične šole.

Ako se hoče * * * vspešno pobijati, poznati treba pred vsem nasprotnika, sredstva, s katerimi razpolaga, in bojne načrte, ki si jih je napravil.

Ako pomislimo, da so avstrijski Nemci v tridesetih letih spravili skupaj komaj 15 milijonov kron, to je, na vsako osebo eno krono in pol, potem treba priznati, da je to za bogati nemški narod v Avstriji razmeroma zelo malo. Ta vsota pa se še znatno zmanjša, ako odštejemo zneske, ki jih je „Schulverein“ dobil iz Nemčije. Kakor že rečeno, je ta svota z ozirom na bogastvo avstrijskih Nemcev razmeroma majhna, kar se daja tolmačiti le s tem, da masa nemškega naroda instinktivno noče podpirati nemoralnih namenov tega društva. Po drugi strani je pa zopet za nas glasen memento, da moramo stati na straži; z ozirom na svojo množtevilstvo žrtvuje nemški narod res malo za namene Schulvereina, ali nasproti nam, malim in šibkim, so nabrane svote silno bojno sredstvo, izlasti sedaj, ko so Nemci nabrali v 10 mesecih svoj dvamilijonski sklad. V istem času kakor Nemci, bi bili lahko tudi mi že nabrali svoj sklad, za katerega pa tečejo kameni zelo počasi. Če se za nemški „Schulverein“, ki ima v glavnem vendarle nemoralni namen, pojavlja toliko požrtovalnosti, moralo bi se pojaviti med nami razmeroma toliko več. Je-li n. pr. opravičena narodna bramba, da deluje „Schulverein“ na Spodnjem Štajerskem in Koroškem, ko imajo Nemci itak v rokah vso upravo, kjer jim gredo na roko državne oblasti, da dobivajo lahko nemške šole povsod, kjer je le videz zakonite opravičenosti. Osebito na Koroškem, kjer slovenskih šol takorekoč niti ni, kjer so takozvane šole prave tovarne Nemcev in kjer je ves državni in avtonomni aparat v službi germanizacije!! A vse to še ni zadosti. Ker navsezadnje Koroška in Štajerska vendar še nista na Poznanjskem in Avstriji za sedaj še ni pruska provinca, morajo upravne, osebito državne oblasti, imeti vsaj toliko obzira na fakične razmere, da vzdržujejo neki videz objektivnosti. Zato se Nemcem dozdeva, da se ves proces ponemčevanja prepočasi vrši.

Tu torej morata „Schulverein“ in „Südmarcha prihajati na pomoč, da povspešujeta

Solnca okroglih 5300 milijonov kilometrov. Od tu se komet zopet začne približevati Solncu in se prikaže zopet očem naših potomcev za kakih 76 let in pol. Na eni strani se torej komet približuje Solncu bližje, nego stoji od njega oddaljen drugi planet, Venera; na drugi strani pa se oddaljuje od Solnca celo dalje, nego je oddaljen zadnji planet, Neptun. Približno deseti del poti Halleyevega kometa se nahaja onstran poti zadnjega planeta.

Okolo 12.000 milijonov kilometrov znaša ogromna kometova pot. Za isto pot bi rabil orzovlak s hitrostjo 100 kilometrov na uro skoraj 137 stoletij. Hitrost, s katero se pomika komet, ni vedno ista; čim se približuje Solncu se ista veča, čim se oddaljuje, se ista manjša. Tako znaša hitrost Halleyevega kometa na periheliju 55 kilometrov v sekundi, na afeliju pa niti kilometer v sekundi.

Če se komet oddaljuje od Solnca, se pa za to približuje sedaj Zemlji. Ista namreč, kakor vsi planeti, kroži okolo Solnca, v smeri od zahoda do vzhoda, torej v nasprotni smeri, kakor kazalec na uri.

Halleyev komet pa se suče ravno v isti smeri, kakor kazalec na uri. Recimo — prav po domače — da bi se Solnce nahajalo v Padričah. Barkovlje, Volti di Chiozza, Sv. Jakob itd. bi bile točke zemeljskega kolobarja okrog Solnca in Zemlja bi se sedaj pomikala na poti iz Barkovelj proti Volti di Chiozza. Komet pa bi se tedaj sukal v smeri od Katinare dol, preko Lovca, Bošketa, Javnega vrta in čez Škorkljo v Barkovlje, potem v Tržič in v tej smeri dalje. Danes bi se zemlja že nahajala pri Narodnem domu, komet pa v Bošketu. Jutri zjutraj ob 3. uri 22 minut bi se naša Zemlja že nahajala pri Volti di Chiozza. Komet pa, ki leti dol iz Bošketa, se bo tedaj nahajal pri Javnem vrtu torej — denimo da Volti di Chiozza, Javni vrt in Padriče se nahajajo v isti ravni črti — ravno med nami in solncem. Ker je rep kometa vedno obrnjen v nasprotni smeri od solnca, bo torej kometov rep, ki bi zavzel ulico Stadion, ravno zadel Zemljo. Zemlja šviga potem naprej v smeri proti Sv. Jakobu in komet proti Škorklji. S pomočjo tega ultrapopularnega sredstva bomo tudi lahko razumeli, zakaj smo poprej

pravo germanizacijo. To nam je precej jasno povedal tudi sam dr. Gross v gori navedenem članku.

A mi? Ali naj držimo roke križem? Ne, nadaljujmo začeto delo, žrtvuimo in delajmo vsak po svoji moči in jemljimo si v izgled poznanjske Poljake, ki ob še vseh drugih in hujših okolnostih bijejo naravnost herojsko, a tudi vspešno borbo proti nečloveški politiki pruskih hakatistov! In zapomnimo si, da ne pogine noben narod, dokler ima sam odločno voljo za življenje!

Nova francozka zbornica.

Volitve v francozko zbornico so dovršene in novoizvoljeni poslanci se sestanejo dne 1. junija t. l. v prvo sejo. Dasi je dobila vlada pri volitvah ogromno večino, zahtevajo ipak njeni nasprotniki, da mora v očivid novi zbornici — demisionirati in da bi se tako izvedla vsaj delna prenovitev kabineta. Seveda kažejo vsa dosedanja dejanja vlade, da Briand ne bo napravil te ljubavi svojim nasprotnikom, temveč, da se predstavi vlada novi zbornici v svoji sedanji sestavi. Šele, ako vlada ne dobi v novi zbornici večine za program, ki ga razvije tam, poda demisijo. Značilno za pojmovanje parlamentarizma v Franciji in pri nas je to vsekako.

Tam so se vršile volitve v zbornico. Vlada je dobila pri teh volitvah večino. Kljub temu se zahteva od nje, da mora demisionirati še predno se zbornica sestane!

A pri nas v Avstriji? Bienenrthova vlada je doživela že nešteto porazov v zbornici poslancev, a kljub temu se drži na krmilu, kakor klop na koži. Seveda se izgovarjajo pri nas, da so bile večine proti vladi vsakokrat le slučajne. A tak slučaj je bil o priliki padca Briandovega prednika Clemenceaua tudi v Franciji. Tam je o priliki nekega glasovanja slučajno ostala vlada v manjšini. Čim je bil proglašen izid glasovanja, je ministerski predsednik Clemenceau vzel spise pod ramo, rekoč: je m' en vai (grem) ter odšel.

Ko bi bilo pri nas v Avstriji tako, bi Bienenrtha že davno ne bilo več.

Dnevne novice.

Protivnozemcem v Rusiji. Iz Petrograda poročajo: Ministerski svet je vsprejel zakonski načrt, po katerem ne morejo inozemci v Podolju, ki so dosegli rusko državljanstvo, nakupovati nepremičnin izven mest. Guvernerji zamorejo izgnati vsakogar, ki bi se proti tej naredbi pregrešil.

Srbska skupščina se je v ponedeljek zopet sestala. Na začetku seje se je predsednik v toplih besedah spominjal angleškega kralja Edvarda. — V znak žalosti so se poslanci dvignili s sedežev.

Milijardno posojilo Francije. V francoskih političnih krogih se govori, da Francija najme posojilo ene milijarde frankov za pokritje potreb delavskega zavarovanja in drugih reform. Dve sto milijonov hočejo porabiti za gradnjo vojnih ladij.

Astronom Huggins je umrl v Londonu v starosti 86 let.

Ustoličenje dolnje-tuzlanskega metropolita. V nedeljo je bil slovesno ustoličen novi dolnje-tuzlanski metropolit. Radović. Cesarja je zastopal general Varešanin.

Domače vesti.

Še nekaj o železniški nesreči pri Vodnjanu. Izvedeli smo iz gotovih virov,

PODLISTEK.

Jutrnji „konec sveta“!

Z velikansko hitrostjo se nam približuje Halleyev komet s svojim repom vred. Jutri, dne 19. maja ob 3. uri 22 min. zjutraj srednjeevropskega časa bi nas moral zadeti rep tega nebesnega potepuha.

Konec sveta, ki bo torej jutri, še predno izide prihodnja številka našega lista, je za to postal tako aktualen, da moramo za danes napraviti mal oklepaj v svojem, mirnem in sistematičnem pogledu v vesoljstvo in se lotiti perečega vprašanja; jutrnje astronomične senzacije. Svoje astronomične črtice, ki jim je namen ponuditi poljuden če tudi površen, pa vendarle pregleden vpogled v vesoljstvo — kar je silno težko, ako ne postopamo sistematično — bomo pa nadaljevali — po koncu sveta. Saj bomo videli komet še dolgo, in sicer na večer-

da voznik, ki je ponesrečil pri Vodnjani ni umrl, kakor je bilo javljeno v „Edinosti“ od 12. t. m. pod naslovom „Zopet velika nesreča na istrski železnici“, ampak še živi in utegne ozdraviti. Nadalje treba popraviti, da umrla spremljevalka tega voznika ni bila njegova soproga, marveč, je bila sestra njegove soproge in še neozojena.

Da krivda tudi na tej železnici zadevuje železniško upravo samo, in da je ta spoznala svoj „mea culpa“, naj služi v dokaz, da je čuvaja, ki je zakrivil to nesrečo, postavila čez dva dni zopet v službo, in je določila za to službo še dva druga čuvaja, tako, da bodo sedaj trije vršili službo, katero je vršil do sedaj samo eden! Omenjeno bodi tudi, da je označeni čuvaj dva dni pred nesrečo prosil svojega načelnika, naj mu dovoli, da gre na ravnateljstvo prosit, naj mu olajšajo službo, ali pa da ga premestijo iz Vodnjane. Načelnik pa mu je odgovoril, da bo on sam poskrbel za olajšanje, da mu torej ni treba hoditi v Trst. No, sedaj je ravnateljstvo samo poskrbelo za olajšavo, ali žal, nekoliko pozno.

Osebnost. Včeraj zjutraj je s prvim brzovlakom južne železnice došel semkaj predsednik Lloyda, bivši minister dr. Julij Derschatta.

C. kr. avstr. drž. železnice. C. kr. ravnateljstvo drž. železnic v Trstu odda ponudbenim potom dobavo in postavljanje 225 težke železne čezstavbe mostu preko Save pri Otočah na Kranjskem v km. 58-6/7 proge Trbiž—Ljubljana.

Podlaga za ponudbe je na vpogled pri navedenem ravnateljstvu odd. II.

Ponudbe je vložiti najkasneje do 31. maja t. l. do 10. ure dopoldne v glavni pisarni c. kr. ravnateljstva drž. žel. v Trstu, ul. G. Galatti 9.

Avtentično besedilo razpisuje v „Oesterr. Zentralanzeiger für das öf. Lieferungs-wesen“, „Osservatore Triestino“ in „Lai-bacher Zeitung“.

Iz Celovca, Gorice in Trsta. — Na ustanovno zborovanje „Slovenske straže“ v Ljubljani je brzojavil g. dr. Brejc iz Celovca:

„Pozdravljam imenom koroških Slovencev novo društvo, od katerega zlasti naša najbolj ogrožena narodna meja pričakuje pomoči. Vsega naroda slovenskega straža naj predvsem najširše plasti naroda seznanji z nevarnostjo, ki mn pretili od sovražnikov, zbudivši in zanese naj zavest opasnosti položaja našega naroda do zadnje slovenske kočice! Nobeno umetno zdravilo, samo odpor vsega naroda nam da moč, da prestanemo sedanjo krizo brez prevelikih izgub. V znamenju take demokracije narodnega dela bodi torej tisočkrat pozdravljena Straža Slovenska!“

Pametno je brzojavil g. dr. Brejc iz Celovca. On pozivlja ves narod na obrambeno delo, ker ve, da le odpor združenega naroda more vspešno odbijati sedanji silni sovražni naval. Se posebej smo dolžni hvale g. dr. Brejcu na odkritosrčnem pripoznanju, da je Koroška najbolj ogrožena točka. S tem je tudi on zavrnil glasovite „utiske“ v „Slovincu“, ki so slikali Trst kakor najbolj ogroženo točko, in pridružil se je našemu pozivu na adresu S. L. S., naj nam reši Koroško!!

Tako je torej brzojavil dr. Brejc iz Celovca. Iz Gorice pa so bili na drugi plat zvona, ki je pozival „Stražo“ na boj proti — lastnim bratom!

Bil je dr. Brecej iz Gorice, ki je — v kričečem nasprotju z d.rom Brejcem — učil, da najhujši sovražniki slovenskega naroda so — „slovenski liberalci“!!

Iz tega pouka Brecejlovega sledi po vseh pravih najelementarnejši logike, da mora Straža najprej pobijati vse one slovenske rojake na Goriškem, ki niso istega političnega mišljenja, kakor je on — dr. Brecej. Iz Celovca pozivljajo torej na koncentrirano borbo proti vnanjemu sovražniku, iz Gorice pa na cepljenje in medsebojno klanje.

Pa tudi iz Trsta smo čuli glas, ki je prinesel precej hudo distanciacijo v pesem goriškega pevca, oznanjalca — strasti in sovraštva. G. kapelan Čok iz Sv. Ivanu je namreč naglašal potrebo skupnega dela z

drugomišljeniki za slovensko šolo!

Sedaj je veliko vprašanje, kateri glas privabi vodstvo „Straže“ na svojo stran: ali oni iz Celovca, ali oni iz Gorice, ali oni iz Trsta?!!

Na adresu c. k. poštnega in brzovlakovega ravnateljstva. Dne 2. t. m. je odposlala uprava tiskarne „Edinost“ več pošiljatev tiskovin na naslov „Bralno-pevsko društvo „Ladija“ v Devinu“, kamor pa pošiljatev ni dospela, da-si je Devin pred nosom Trsta in je doslej vedno zadoščalo slovensko označenje Devin. To pot pa je pošiljatev romala po Ogrskem in bila je menda celo v inozemstvu. To sklepamo iz tiskane pripombe, prilepljene na ovitku: „Unbekannt — Inconnu“ na belem in zeleno obrobljenem papirju.

Pošiljatev je romala okolo po svetu cel teden, dokler ni prišla dne 10 t. m. zopet v roke uprave naše tiskarne.

Ponavljamo: da je Devin pred nosom Trsta, da naša tiskarna vedno pošilja v Devin pod tem slovenskim označenjem in da ni bilo doslej nikoli takih neprilicnosti.

Sedaj pa naenkrat poštni aparat ni poznal Devina in ga je iskal po svetu okoli! Vzrok temu je v dejstvu, ki smo ga žigosali že opetovano: ta namreč, da ambulančno pošto službo pri vlakih tudi na naši zemlji opravljajo ljudje, ki ne poznajo našega jezika in so često zraven tega tudi fanatični nemški fanatični nemški nacionalci. V tem pa je metoda, zistem, tendenca poštne uprave. Če je tudi kedaj kak slovenski uradnik po naključju zašel med ambulančarje na progi med Dunajem in Trstom, ne mirujejo, dokler ne najdejo kake pretveze, da ga onemogočijo in odpravijo. To službo smatrajo nemško-nacionalni uradniki za svojo domeno. To je glavno! Če pa pri tem trpita služba in javnost — je postranska stvar! Tudi to je tako-le mal prispavek, po katerem moremo presojati, kako malo pravice in resnico-ljubja mora biti v krščansko-socijalni ekselenci dru. Gessmanu, ki je zatrl te dni, da Nemci niso nikdar svoje politične moči v državi izrabljali sebi na korist! Kljub svoji krščansko-politični kvalifikaciji mora imeti mož zares prav — nekrščansko drzno čelo, ako si upa kaj takega trdit vspricho dejstva, da so si Nemci znali prisvojiti ne le vsa visoka mesta v državni upravi, ampak da se usiljujejo tudi na vse razne podrejene veje javne uprave tudi na teritoriju slovenskih davkoplačevalcev. Ti naj le plačujejo davke, trpe škodo in molče, ako nočejo biti še zasramovani od takih-le nemško-nacionalnih uradnikov izlasti po slavni izgledih na naših državnih železnicah!

Iz učiteljskih krogov. Učiteljsko društvo za Trst in okolice je imelo svoje zborovanje v Trebčah. Od tedaj je minolo že mesec dni, ne da bi se bil kdo oglašil s kakim poročilom o tem zares krasno vspelem zborovanju. Oglašam se torej jaz, ker sem uverjen, da bo mnogokaterega njih, ki so bili zadržani, zanimalo čitati kaj o tem zborovanju.

Referati so bili izvrstno izdelani in vsakemu poročilu je sledila zanimiva stvarna debata. Predlogi so bili vsprejeti, a sedaj je glavno, da se tudi izvrše.

Kar pa je zborujoče učitelje in učiteljice posebno navdušilo, je bila častna udeležba od strani vaščanov trebenjskih, ki so z največjim zanimanjem sledili razpravam o posamičnih točkah od prve do zadnje. V sedanjih časih, ko se tako rado hujska proti šoli in učiteljstvu, je takov dokaz ljubezni do šole med priprostim ljudstvom zares razveseljiv in tolažiljiv pojav. V največje zadoščanje nam je bila tudi udeležba od strani g. župnika. Kakor vaščani, tako je bil tudi on najprisrčneje pozdravljen. Gospod župnik se je toplimi besedami zahvalil na pozdravu in je vspešno učiteljstvo k složnemu delu za blagor poverjene mu mladine in v blagor vsega naroda.

Čast takemu učiteljstvu, ki si zna z ljubeznijo, dostojanstvenim nastopanjem in marljivim delom pridobivati ljubezen starih in mladih src! Krasen izgled bodi to vsemu učiteljstvu!

In čast ljudstvu, ki — da-si priprosto — zna ceniti blagoslov šole ter prave vzgoje

— tega sredstva do omike in napredka, ki pa je zopet prvo sredstvo do materijalnega blagostanja. In to vidiš ravno v tej okoličansko-kraški vasi, kjer se je izvršil v malo letih uprav fenomenalen preobrat v smislu narodne zavednosti. Kjer je pred nekoliko leti tavalno ljudstvo v nezavednosti in smo imeli najhujših narodnih nasprotnikov, je ljudstvo danes kakor preporojeno. (Seveda je tudi še nekaj žalostnih izjem). K temu pa so pripomogla narodna društva spojena z gospodarsko organizacijo.

Srečno učiteljstvo in srečna duhovščina, kjer jima stoji ob strani tako za napredek zavzeto občinstvo! Srečno zato, ker njima gre velik del zasluge na takem lepem napredku!

Tu ni več ne medsebojnega prepira, ni pijančevanja, ni pohajkovanja. Vsakdo dela in vrši svojo dolžnost. To je dosegla vzgoja, navdahnena od ljubezni in ne izvirajoča od tiranstva. To se je videlo posebno, ko so nas ti zavedni možje pogostili v svoji združni krčmi. Nastopali so skromno, ali zavedno in dostojanstveno in iz njih besede je zvenela ljubezen do pravih prijateljev. Bog jih poživi in srčna hvala jim!

Blagor občini, kjer duhovnik, učitelj in ljudstvo tako harmonično delujejo v dosezanje ciljev, ki jih ima šola: v povzdigo naroda in blagor domovine! Na vas tovariših-učiteljih je, da se kažete povsodi, z besedo in dejanjem, prave prijatelje ljudstva — pionerje značajnega, složnega, zavednega naroda. Takov narod vam bo vsikdar v najtrdnejšo oporo, ki se ne zruši nikdar!

Samopomoč, to je dandanes glavno sredstvo svojega položaja se zavedajočega delavstva, s katerimi si more zboljšati svoje tuptam naravnost neznosne razmere. Najnovejša potreba je torej, da delavstvo samo posveti vse svoje moči svoji lastni obrambi. Ta namen ima vsaka delavska organizacija, ima ga tudi N. D. O., ki ima poleg drugih ugodnosti, ki jih nudi narodnemu delavstvu, tudi plemeniti namen podpirati z rednimi doneski svoje obolele člene. Podporni zaklad je tista ustanova, ki naj pomaga delavcu v slučaju njegove največje stiske, ko ga zaloti kruta bolezen, ki mu onemogočuje zaslužek. Ali odkod naj zajema N. D. O. te svote, katere je treba izplačevati v slučajih bolezni? Odkod drugod, kakor iz delavstva samega. Tedaj, ko si čil in zdrav, ko te ne tare nobena skrb, tedaj je treba misliti nato, da lahko oboliš in da tedaj ne boš imel človeka, ki bi ti pomagal. Skrbite torej v zdravju za slučaj nesreče! *Skupina N. D. O.* — „*Sv. Marko in Sv. Andrej*“ priredi v nedeljo, dne 22. t. m. ob 4.30 popoldne svoj pomladanski koncert „pri Tirolcu“ pri Sv. M. Magdaleni Zg. Edini namen te prireditve je — *okrepitev podpornega zaklada za slučaj bolezni.*

Narodno delavstvo! Tu se ti nudi prilika, da skrbiš samo za-se. Namesto, da iščeš razvedrila kje drugje, pridi k tej prireditvi in koristilo boš samo sebi. In drugo narodno občinstvo, katero čuti le količkaj ljubezni do našega delavstva, ali ne bo tudi na ta načln s svojo udeležbo, najlepše pokazalo delavstvu svojo ljubezen? Rečemo le: Pojdimo in storimo vsi tvko?

Novo junaštvo orožnika Langa. — Včeraj smo na kratko poročali o zlostavljenju nekega sedemdesetletnega starčka od strani orožnikov na Opčinah. Iz starčkovega pripovedovanja se daja sklepati z gotovostjo, da je bil edino le glasoviti prouzročitelj banske tragedije v Banah, orožnik Lang, junak tudi tega najnovejšega slavnega čina.

To je že naravnost vnebovpijoče, da se pušča človeku, kakoršen je ta Lang, še dalje, da nosi orožje na Opčinah. Vse Opčine in po tem najnovejšem junaštvu tudi ves Trst, je prepričan, da je ta človek po svojem temperamentu javno nevaren. In vendar je še v.dno v službi: poklican, da skrbi za javni mir in red!

Kaj misli za pravo vojaška oblast? Neumno vprašanje! Verujemo sicer da uvede kazensko preiskavo proti Langu in da zaslisi zlostavljenega in poškodovanega Tabaja kakor pričó.

Ali, v spomin nam prihaja afera iz najnovejšega časa, ko je neki zlostavljeni kmet bil pozvan na vojno sodišče in se

videli komet pred vzhodom solnca in zakaj ga bomo po 19. videli po zahodu solnca. Zemeljska kroglja se namreč v 24 urah vrtil okolo svoje osi tudi v smeri od zahoda do vzhoda, torej v nasprotni smeri kakor kazalec na uri. Poprej — predstavite si, da se je Zemlja nahajala v Barkovljah, komet pa na Katinari, bi mi na zemeljski krogli po noči bili videli zvezdno nebo na morski strani; naprej se sukajoč okolo sebe, bi kmalu zagledali Katinaro, potem pa še le solnce nad Padričami. In videli smo zares komet pred zarjo. Te zadnji dni nismo več videli komet zjutraj, ker se približamo točki, katero si predstavljamo pod Volti di Chiozza, komet pa javnemu vrtu. Komet je torej vzhajal istočasno s solncem in žarki tega so ga napravili nevidnim. Iz istega razloga nismo seveda videli komet po dnevu, še manj zvečer, ker je zatopil pred solncem. Ravno tako lahko si sedaj predstavljamo, kako bo jutri zjutraj, ko solnce, komet in zemlja stojijo v ravno isti črti. — Pri nas je noč, torej je del zemeljske kroglje, ki jo mi prebivamo, obrnjen stran od

pa 170.000 kilometrov na uro. Rep kometu zadene zemljo 19. maja ob 3. uri 22 minut in jo zapusti ob 4.22 min. Srednji trenutek srečanja bi bilo torej ob 3. uri 52 minut, srednje evropskega časa. To seveda, ako bo rep zadosti dolg, kar je jako verjetno, — le 1. 1607 je bil nekoliko manjši, sicer vedno veliko daljši nego 23 milijonov kilometrov — in da bo rep zares popolnoma raven in nasproten solncu.

Torej, kaj bo? Konec sveta? Brrr...! Že jutri, tako hitro! Da bi bilo tako hitro tudi konec ljudske neumnosti! Ne, ne, kdor je truden, naj gre nocoj le mirno spat, da se okrepčan zbudivi po „koncu sveta“. Marsikdo — tudi pisec teh vrst — bo pa rajši prebrel zanimivi trenutek.

Torej nikakega konca sveta radi kometovega repa! Ah, kometova glava, ta bi nam že malce drugače zapela! Ali ista švigne med nami in solncem v daljavi 23 1/2 milijonov kilometrov. Neka kometova glava je, kakor trdi Whiston, trčila 1. 2349 pred Kristusovim rojstvom z zemljo in provzročila veseljni potop svetopisemskega spomina. To-

je stvar završila s tem, da so se spisi odstopili državnemu pravdnistvu in da je bila proti kmetu uvedena kazenska preiskava, radi krivega pričanja, završila s popolnim moralnim polomom za dotičnega orožnika.

Človek bi menil, da bo ta lekcija služila vojaškim oblastim v resen opomin in da v sedanjem slučaju poskrbe nemudoma, da orožnik Lang ne bo več varoval miru in reda na Opčinah in — kompromitiral vse orožniške institucije.

Tako bi sodili mi, ali ni izključeno, da bo vojaška oblast drugačnega mnenja.

Nova podružnica CMD. Z Vrdelec javljajo, da bo dne 22. t. m. ob 4. uri pop. ustanovni občni zbor podružnice CMD. — Mnogo časa smo čakali rešitve, zato se pa nadejamo, da nikdo nas Vrdečanov ne zamudi priti v nedeljo v otroški vrtec. Vabljeni pa niso samo Vrdečani in Vrdečanke, marveč tudi bližnji in daljni bratje, ki z nami čutijo in se z nami borijo za našo sveto stvar!

Člani gostilne N. D. O., pozor! Z ozirom na to, da se vrši v kratkem občni zbor gostilne zadruga N. D. O., pozivljajo se vsi člani, da nemudoma pridejo po zadrugo knjižico ter pravila, ker bo vstop dovoljen le proti izkazu knjižice, katero dobi vsak proti izkazu pobornice o vplačenem celem deležu pri tajniku v društvenih prostorih ul. Lavatoio št. 1. I. danes 18., jutri 19. in petek 20. t. m. od 7.—8. ure zvečer. Kdor ni še plačal cel delež, naj to takoj stori, ker drugače zapade društvu tista svota, ki jo je plačal dosedaj! Tajnik.

Izseljenci na povratku. Predvčeraj je po 17-dnevni vožnji priplul iz New-Jorka v naše pristanišče parnik Avstro-Amerikane „Laura“ pod kapitanom S. Carom. Izkrčalo se je 52 pasežirjev, večina izseljencev, ki se vračajo v domovino. — Istotako je predvčeraj iz New-Jorka došel v našo luko parnik Cunard-Line „Ultonia“ s 157 pasežirji, tudi večina izseljenci, ki se tudi vračajo v domovino.

Majniški izlet, ki ga priredi možki in ženski zbor tukajšnje podružnice Glasbene Matice, bo v nedeljo, dne 22. t. m. Odhod ob 7. uri 34 minut zjutraj z državnega kolodvora od Rodika. Potem peš čez Arviže v Zavrhek k „Dujcu“. — Vrnitev čez Divačo poljubno kdaj. — Oni, ki reflektirajo na kosilo pri „Dujcu“, naj se prijavijo do petka 20. t. m. pri vratarici „Nar. doma“, ali pa pri pevovodji g. Mahkoti, da se bo znalo naročiti primerno število kosil.

Moška podružnica družbe sv. CM vabi na svoj XXIV. OBČNI ZBOR, ki se bo vršil v torek, dne 24. majnika v gor. restavracijskih prostorih „Narodnega doma“ točno ob 8. uri zvečer s sledečim dnevnim redom: 1) Nagovor predsednika. 2) Poročilo tajnika. 3) Poročilo blagajnika. 4) Volitev odbora. 5) Volitev 3 zastopnikov za glavno skupščino. 6) Razni predlogi in nasveti. K obilni udeležbi uljudno vabi ODBOR.

Società agraria — zna slovenski! In vendar se godijo še čudeži pod tem božjem solncem, tudi v sedanjem 20. stoletju! Kdo bi si bil mislil kaj takega?! Pomislite vendar: ista tržaška Societa agraria (kmetijska družba), ki je doslej trdovratno poslovala le v italijanskem jeziku in ki je na prejele obile podpore in na obiske samega c. kr. namestnika, na nje občnih zborih dosledno odgovarjala s tem, da je *zaničljivo prezirala jezik edinih kmetov v njenem področju* — ista stara nepoboljšljiva grešnica razpošila sedaj po okolici *slovenske lepake* s pozivom na openski semenj za živino. A najlepša je še ta, da se je sama prekrstila v „*kmetijsko družbo*“.

Mi bi se veselili te spreobrnitve velikih signorov — Agrarie, ko bi videli, da je prišla iz notranjih nagibov in poštenega spoznanja. Ali zdi se nam, da je tu Agraria le španjska stena drugih faktorjev, ki se nočejo ponizati do slovenske besede. Zato vabi ona na semenj v njih imenu. Ali naše ljudstvo pozna te tičke in se jim — smeje. Uverjeni smo, da radi teh lepakov ne privede na openski semenj niti enega repa več

rej niti glavo komet ni tedaj uničila zemlje, da-si tak potop ni bil ravno preveč zabaven! Ali repi, kaj naj oni nam morejo! Kometovi repi morajo zlasti v veliki daljavi od zrna biti le iz neverjetno stenčene in razredčene snovi, saj niso v stanu zakrivati nam niti najdrobnejših zvezdic na nebu.

Morda je kometov rep sploh le optična posledica eteričnih vibracij, ki so v stanu vplivati le na jako nežne fizikalne aparate. Morda bo zapaziti neko malo žarenje na nebu, morda kako padanje utrinkov. Torej vse trčenje bo k večjemu imelo za posledico le kako zanimivo magnetično ali optično prikazen. Druzega nič.

V interesu vede pa, kateri so kometovi repi še vedno zagonetni, je želeli, da bo rep zares tako dolg in v taki legi, da nas zadene. Nič strupenih plinov, nič padanja bolidov in kamenja na zemljo! Vsekakor pa prihodnja noč bo zanimiva in mi želimo svojim čitateljem iz srca:

SREČEN KONEC SVETA IN MNOGO ZABAVE!

R. H.

nego je nameravalo. V interesu teh semnjevi bi bilo, da signori slušajo in uvažujejo kar govore Openci o razlogih, radi katerih se ti semnji ne morejo prav razviti.

Tržaška mala kronika.

Tatvine. Štefan Pausch, star 18 let, iz Trsta, stanujoč v ulici Farneto št. 88, je bil sinoči aretiran v krčmi „Alla Sardella“, v ulici Capitelli št. 1, ker je skupaj z neko drugo osebo — ki je pa še pravočasno pobegnila — razbil šipo na lopi vratarja Hektorja Barazoni v ulici Sanità št. 5 in je vkradel dva para čevljev, vrednih 23 K. Te čevlje je Pausch skušal prodati v krčmi, kjer je bil aretiran. — Ivan Concina je v pijanosti zaspal pri mizi krčme v ul. Sconzeria št. 4, mej tem mu je pa neki 33 letni ogljar Anton Bertok, iz Trsta, vkradel uro in verižico iz nikla. — Brtoka so zaprli.

Nagla smrt. V minoli noči je 65 letnemu delavcu Petru Cleva, stan. v ul. del Monte št. 21 nenadoma prišlo slabo in je kmalu potem izdahnul. Pozvani zdravnik z rešilne postaje je zamogel konstatirati le smrt.

Aretiran, ker se umešaval v redarske posle. Predsinoči je bil aretiran Anton Bratus, star 29 let, iz Idrije, stanujoč v Rojanu št. 347, ker je ponovno skušal iztrgati iz rok redarjev nekega Franja Tomaževića, ki je bil aretiran radi hudih izgredov.

Koledar in vreme. — Danes: Feliks sp. (Kvartna sredo). — Jutri: Celestin pap.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 22.5 Cels. — Vreme včeraj: deloma jasno.

Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno. Zmerni vetrovi. Zmerna vročina. Zaporedne padavine.

Društvene vesti.

Danes vsi k Sv. Ivanu! Konec sveta. Od 8. ure in pol do 11. ure koncert na vrtu; od 11. do 2. ure v dvorani plesni venček; od 2. do 4. ure zjutraj plavanje skozi zvezdni rep in svobodna zabava.

Odbor moške CMD. podružnice je sklenil preložiti svoj občni zbor na torek, dne 24. t. m. in to radi tega, ker se v četrtek vrši velevažni občni zbor „Dram. društva“.

Odbor „Kola“ bo imel nocoj ob 9. uri svojo sejo.

Pevce opozarjamo, da ta teden ne bo vaj, ker je g. pevovodja odpotoval.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

Javna telovadba se vrši v soboto 21. maja ob 8. uri in pol v veliki dvorani Nar. doma. Ta večer nastopijo poleg Sokolov članice ženskega oddelka ter moški in ženski naraščaj, da pokažejo uspehe in napredek letošnjega leta.

Pevsko društvo „Trst“ vabi vse člane k vaji, ki se bo vršila v petek zvečer ob 8. uri in pol.

Odborova seja se vrši v petek, dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani N. D. O., ul. Lavatoio. — Prosim tovariše odbornike in namestnike, da se vdeležijo seje točno in polnoštevilno. Predsednik.

Dramatično društvo v Trstu. Jutri v četrtek ob 8. uri zvečer bo v gledališki dvorani Nar. doma občni zbor z že naznanjenim dnevnim redom. Društveni člani in prijatelji slovenskega gledališča naj ne zamude tega zanimivega zborovanja.

Glasbeno društvo „Trst“ je imelo 8. maja svoj II. redni občni zbor v dvorani Nar. del. organizacije ob zadostni vdeležbi članov. V nastopnem podajemo nekoliko črtic minolega društvenega napredovanja.

Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je imelo društvo v svojem drugoletnem delovanju precej nastopov in vsestransko živahno gibanje. Po tem poročilu je razvidno, da je društvo mnogo napredovalo in da je zanimanje za isto razmeroma vedno večje. Blagajnikovo poročilo kaže: Skupnega prometa je imelo društvo v zadnjem letu K 3401.72; izdatkov pa je bilo K 1702.06; dohodkov K 1699.66. Društveno premoženje znaša K 550.—

To poročilo je tudi zadovoljivo, ako pomislimo na stanje in dobo, v kateri se društvo nahaja.

Nadalje je društvo ozirom na razmere, v katere je zašlo in ozirom na vsestransko željo društvenih prijateljev spremenilo društveno ime v „Pevsko društvo „Trst““.

Na volitvi odbora je bil soglasno izvoljen predsednikom g. Anton Ekar.

Po daljših debatah in razmotirvanjih je predsednik Anton Turk zaključil občni zbor s toplim priporočilom, naj se društveniki vedno tako zanimajo za društvo, kakor ravnajo v minolem letu in da s takim vzornim delovanjem moramo doseči, ako ne družega, vsaj ugled in spoštovanje pri vseh društvenih prijateljih in neprijateljih.

Zavarovalnica goveje živine v Bazovici priredi v nedeljo, dne 5. junija t. l. javno tombolo s plesom v prostorih „Kons. društva“. Činkvina znaša K 40, I. tombola K 100, II. tombola K 60. V slučaju slabega

vremena se tombola in ples prenese na prihodnjo nedeljo 12. junija.

Nar. del. organizacija.

Seja osrednjega odbora N. D. O. se vrši danes točno ob 8. uri zvečer. — Vse odbornike in namestnike prosimo, da se z ozirom na izredni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 22. t. m., udeležijo seje točno in polnoštevilno, ker so na dnevnem redu zelo važne stvari.

Ekar, strokovni tajnik. Kranjc, tč. podpredsednik.

Skupina N. D. O. „Škedenj“ ima v soboto, dne 21. t. m. ob 8. uri zvečer društveno zborovanje v prostorih „Gospod. društva“ v Škedenju.

DAROVL

— Na ženitovanju g. ce Pice Brelz z gosp. Jos. Zadnik nabrala vesela družba 10 K za moško podružnico CM. Denar hrani uprava.

Vesti iz Goriške.

Smrtna kosa. Na binkoštno nedeljo je umrla v Sežani g. a. Terezija Dettoni, mati g. Josipa Dettoni, c. k. višjega oficijala v. p. — Pokojnica je dosegla izredno starost 93 let in je bila najstarejša v občini. N. v. m. p.

Novo društvo. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Telovadno društvo Sokol“ s sedežem v Dornbergu.

Podružnica CMD v Divači. — V Divači so na binkoštno nedeljo po prizadevanju gospice Pepine Mahorčičeve in g. Vikt. Magajna ustanovili podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. Vrlo obiskani ustanovni občni zbor je bil v hotelu „Central“. Glavno družbo je zastopal g. Ante Beg. ki je imel primeren govor. V odbor so bili izvoljeni: g. Viktor Magajna predsednikom, g. Angela Obersnelova predsednica, g. ca Pepina Mahorčičeva tajnica, g. Iv. Jančar tajnik, g. ca Micika Zurlini blagajničarka in g. Fran Dovgan tajnik. Odbornice oziroma odborniki so dame in gospodje: Zafredova Tinka, Perhavčeva Antonija iz Ležeč in Rešaverjeva Pavla ter Fran Mlakar, Al. Vadnal in Jos. Meuk. Pregledovalca računov sta gg. Andrej Obersnel in Fran Ambrožič, delegata za glavno skupščino pa gg. Viktor Magajna in Alojzij Vadnal. — Kako lepo zanimanje za našo šolsko družbo je v tem okraju, dokazuje dejstvo, da ima Lokev lepo vspevajočo samostojno podružnico, da se je prijavi več rodoljubov za obrambni sklad in da se je znani narodni trgovec zavaroval za 1000 K družbi na korist. Nova podružnica v Divači šteje nad 80 členov.

Kostanjevica na Krasu. V nedeljo, dne 8. t. m. je imelo pri nas bralno in pevsko društvo „Zora“ veselico s plesom, na kateri je sodelovalo bratsko bralno društvo „Narodni dom“ iz Škrbine z eno pevsko točko: s „Kisljico sladko“, ki jo je moralo ponavljati. Za sodelovanje in tako polnoštevilni obisk izrekamo zgorajomenjenemu društvu najsrčnejšo zahvalo!

Tudi domače društvo je pesmici „Nazaj v planinski raj“ in „Mlatiči“ izvrstno proizvajalo. Prav dobro se je pel četverospjev „Potrkali na okno“, — katerega pevcem izrekamo iskreno zahvalo!

Burka „Bratranec“ je izvabila pri gostih obilo smeha; igralke in igralca so se res potrudili in posrečilo se jim je, da so izvrstno igrali posamezne uloge.

Tudi bratsko društvo „Kras“ iz Opatjegasela je bilo bogato zastopano na veselici, za kar mu bodi najsrčnejša hvala!

Konečno se zahvaljujemo vsem prijateljem in — neprijateljem, ki so količkaj pripomogli, da je veselica kljub slabemu vremenu izpadla tako povoljno!

Slovenskim ženam. Ni res, da samo blago, izdelano od tujcev, je dobro in da samo tuja industrija je zmorna konkurence. O tem nas prepriča majhni poskus z kolinjsko cikorijo. Ta izdelek, pripravljen z rokami slovenskih delavcev, dokazuje, da je tudi slovenski delavec zmogel izdelavati najboljše blago, ki tuji izdelek v kakovosti gotovo nadkriljuje.

Kolinjska cikorija se prodaja v korist družbe sv. Cirila in Metoda. Podpirajmo torej ta domači izdelek svojih rok v prid družbe sv. Cirila in Metoda!

Pohišstvo iz bambusa
iz indijske trstike in iz vrbovija
Radi preselitve
jako znižane cene.
HENRIK PREUER, Trst ul. Nuova 22

Potni kovčeki. - Torbice in listnice. - Lastna tovarna.
Ivan Rucker, Trst ul. S. Antonio 10
Velika trgovina vsakovrstnih predmetov iz kože za
potnike, turiste in planince
V lastni tovarni se izdelujejo kovčeki, klobučnice, platnena, umetna izdelana pokrivala za kovčke ter se izvršujejo vsakovrstni popravki — ZMERNE CENE.
TRGOVINA JE SEDAJ V SLOVANSKIH ROKAH.

Slovinci in Slovani vseh dežel!
Kadar potujete skozi Trst, ali pridite v Trst, ne odpotujte, predno ste obiskali znano trgovino „**All' Alpinista**“ SAN SEBASTIANO šte. 7.
In vi, Čehi tu bivajoči, vedite, da lastnik te trgovine je rodom Čeh in govori vaš lep jezik. — Njegova trgovina ima vse potrebščine za hribolazce in potovalce sploh.
Udani D. Arnstein.

Spezialfahfeta: usnjati predmeti kakor na primer: kovčeki, torbice itd. poznane tovarne Franc Zeller na Dunaju. Predmeti pripravni za darila. — Neprimojljivi angleški plašči trdke Boughtof P. Frankenstein & Sons. ■■■■■

Guerrino Marcon
Trst - ulica Tivarnela št. 3
Telefon 16-64.
ZALOGA VSAKOVRTNEGA
Oglja in Premoga.

Zaloga obuvala
in lastna delavnica
PAVEL VISINTINI
Trst, ul. Giosue Carducci 31.
Filijalka ul. S. Sebastiano 8.
Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave so izvršujejo točno in solidno.
po zmernih cenah
Podruž. via Riborgo 28

Prodajaln. ur in dragocenosti
G. BUCHER
(ex drug Dragotina Vekjeta)
Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjeta) **Corso šte. 36**
Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure.
DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Pristno brnsko sukno
Pomladna in poletna sezona 1910
Kos dolg 3-10 m
za popolno moško obleko (jopič, hlače in :: telovnik :: stane
1 kos 7 kron
1 kos 10 kron
1 kos 12 kron
1 kos 15 kron
1 kos 18 kron
1 kos 20 kron
Kos za salonsko obleko K 20. Blago za porvrnike, loden za planince, svileni kamgarn itd. razpošilja po tovarn. cenah solitna in realna
TRGOVINA S SUKNOM
Siegel - Imhof v Brnu.
Uzorec gratis in pošt. prosto.
Privatni kupec ima s tem, da naroči blago naravnost iz tovarn. mesta, velike ugodnosti. Radi velike rasprodaje vedno sveže blago. — Stalne, ugodne cene. — Tudi majhne naročbe se izvršijo takoj in solidno.

Konec sveta se približuje. Repatica Halley je tu, ali jaz imam se dobrega vina in po ceri. Slovinci! pijte moje vino in vam repatica ne bude škodovala. Prihijte vsi v gostilno „Al ginnasio“, ulica Squero nuovo šte. 7. Hinko Kosič. 1273

Zdravljenje : krvi
Čaj „Tisečerni cvet“ (Millefiori)
Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajim če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemeroidam. Jeden omot za zdravljenje stane 1 K ter se doblva v odlikovani lekarni
PRAXMARER - „AI DUE MORI“
Trst (mestna hiša) Telefon 377
Poštne pošiljave se izvršujejo takoj in franko, ako se dopolnje Kron 1-10.

.. Pohišstvo ..
Tekom meseca maja se bo prodajalo masivno, trdno pohišstvo po izredno znižanih cenah.
Viljem Brod & Co., ulica Rossini 26
Kdor kupi za mesec avgust, ostane pohišstvo franco v posebnih skladiščih.

Ali se hočete po ceni obleči?
Pojdite v dobroznano trgovino
ALLA CITTA' DI TRIESTE
Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)
Tam dobite
Moške obleke . . . od Kron 13 do 56
Obleke za dečke . . od Kron 6 do 30
Otroške obleke . . od Kron 2 do 20
Velik izbor blaga iz inozemstva in iz domačih tovarn. Velika zaloga sraj, hlač in drugih predmetov za delavce.
Sprejemajo se naročbe po meri.
ALLA CITTA' DI TRIESTE
Trst, ulica Giosue Carducci šte. 40 (prej Torrente)

Tržaška posojil. in hranilnica
V lastni hiši. registrirana zadruga z omejenim poroštvom. Telefon št. 952.
Trst, Piazza Caserma 2, I. n. - (Uhod po glavnih stopnicah)
Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obreštuje 4 1/4 0/0
Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daje na vknjižbo po dogovoru 5%—6% na menjice po 6% na zastave
ima najmodernejše urejene varnostno celice za shrambo vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo dečo.
po 5% in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru
Uradne ure: od 9.—12. ure popoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Poštno - hranilnični račun 816 004.

Vesti iz Istre.

Novo društvo. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Lovačko društvo“ s sedežem v Dobašnici (pol. okraj Krk).

Razne vesti.

Število zločinov v francoskem vojaštvu vedno raste. Casnik „Temps“ je prinesel pred kratkim statistiko kaznovanih zločinov, katere so storili vojaki. Zločini tihoči se tatvine so narasli v zadnjih petih letih za 66 odstotkov, tihoči se razžaljenja časti za 189 odstotkov, nepokornosti za 148 odstotkov. Ta števila ne stojijo v nobenem razmerju z onimi zločini, ki se zgodijo zunaj vojaštva. Kot vzrok se navaja, da pridejo ljudje slabega značaja k vojakom, in to vsled zakona iz leta 1905. Ze tukaj se je opomnilo, da se zločinstvo zelo širi, ker oblasti ne preiskujejo dovolj natančno, temveč hitro opuste nadaljno preiskavo. Tako je ostalo l. 1906. nezakazanih 112.509 slučajev zločinstva: popolnoma razumljivo je, da je taka popustljivost zelo močno vplivala na pokvarjenost vojaštva in jo le pospeševala. Se eden je vzrok tako hitremu razširjenju hudodelstev. Vlada sama ima mnogo zločinov na vesti; na prvo mesto pride tukaj Combes, ker je dal zapreti do 15.000 šol, v katerih se je vzgajala nadebudna mladina v verskem duhu in krščanski morali, kjer se je gojila krščanska ljubezen, katera edina more vsaj vidno omejiti zločine ako že ne popolnoma iztrebiti. To pa so torej vrgli iz šole in odtod toliko hudodelstev.

Velikansko naseljevanje v Zedinjenih državah — tudi iz Avstrije. Glasom uradnega izvestja je prišlo meseca marca v newyorško luko 132.397 potnikov preko Atlantskega oceana; med temi je bilo 108.286 naseljencev. Poleg prvega števila, je dospelo tudi 11.553 državljani ameriške republike, ki so se mudili v inozemstvu. Nazaj so poslali v minolem mesecu 1742 naseljencev. Vsi naseljenoci so prinesli iz deželo le 2.457.275 dolarjev denarja. Največ izseljencev je prišlo iz Avstro-Ogrske, kakor se to redno vsaki mesec že dolgo vrsto let dogaja. Med tem, ko je bila glede vasseljevanja preje Italija na prvem mestu, je sedaj njeno mesto zavzela Avstro-Ogrska, iz česar je izjavljati, da se je gospodarski položaj v Italiji v novejšem času izdatno poboljšal dočim je beda in draginja v Avstro-Ogrski trajna, vsled česar je prebivalstvo prisiljeno, bežati iz svoje domovine. Iz Avstro-Ogrske je dospelo v imenovanem mesecu 34.380 naseljencev in iz Italije 29.408 naseljencev. Rusija je kljub temu, da ima 150 milijonov prebivalcev, posala v minolem mesecu le 17.900 naseljencev, med katerimi je pa bilo le nekoliko Rusov, dočim so bili ostali večinoma čifuti in deloma tudi Poljaki in Finci.

Književnost in umetnost

Beseda o slovanskem obrednem jeziku pri kat. Jugoslovanih. Pod tem naslovom je izšla brošurica, v kateri je ponatisnjena razprava, ki jo je objavila „Edinost“ pod naslovom: „Škofu Naglu v slovo“. — Priporočamo to brošurico, ki se dobiva v tiskarni „Edinost“ za ceno 30 vinarjev vsem onim, ki se zanimajo za predmetno vprašanje. Cisti dobiček je namenjen zgradbi novega šolskega poslopja pri sv. Jakobu.

Dobiva se tudi v Slovanski knjigarni g. J. Gorenjca v Trstu.

Slovinsko-česky slovník (Slovensko-češki slovar). Spisal Ant. Zavadič. V Pragi. Založil I. Otto. Strani 331. Cena K 4.60.

Zadnje brzojavne vesti.

Dunaj 17. Poveljnik vojne mornarice grof Montecuccoli se je podal v Budimpešto.

Dunaj 17. Admiral Peary je danes dopoldne došel semkaj in bo jutri zvečer predaval.

Pariz 17. Grški kralj Jurij je odpotoval v London.

Lvov 17. Cesar je daroval za pogo-relce v Przemyslany 10.000 K.

Dunaj 17. — (Zrebanje avstr. sreček Bodenkredita l. emisije iz leta 1880.) Glavni dobiček 20.000 K je zadela serija 1111, št. 39, 4000 K ser. 3243, št. 95. — Zrebanje srbskih obligacij iz leta 1881.: Glavni dobiček 80.000 frankov je zadela ser. 5913, št. 5, 8000 fr. ser. 187, št. 45, 4500 fr. ser. 276, št. 20.

Reka 17. Pešpolk 79 je slavil danes 101. obletnico bitke pri Naborjetu, v kateri je ta polk branil meje proti Francozom, ki so prodirali iz Italije.

Pariz 17. Danes se je mimo Pariza peljal v London španski kralj Alfons. Predsednik Fallieres je ob 10.15 prišel na kolodvor Noisy le roi, kjer se je razgovarjal s kraljem pol ure.

Mali oglasi

Iščem službo vratarja. Zmožen sem štirih jezikov. Naslov pove Ina. oddelek Edinosti pod št. 826. (826)

Mladenič več slovenskega in nemškega jezika išče službo kot natakar ali kaj aličnega. Naslov pove „Edinost“. 816

Triindvajsetletni mladenič več slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, izučen v trgovini. Išče službo kot eloga v pisarni ali trgovini. Ponudbe pod „Močan“ na Ina. odd. Edinosti. 830

Nova vila pol ure od železniške postaje „Ledence“ na Koroskem, 5 minut izven večje vasi, tik ceste in gozda, obsegajoča 6 lepih sob, 4 kuhinje, shrambe, z lastnim vodovodom se takoj proda za ceno 11000 K. Nadaljnja pojasnila daje posestnik Jacez Vospernik, pošta Podravlje Korosko. 827

Hiša nova je na prodaj v Gorjanskem na Krasu. Leži ob cesti in je zelo pripravna za krčmo ali trgovino. — Več se poizve v prodajalni katol. tisk. društva v Trstu, ulica delle Poste 9. 828

Mleko naravno in sterilizirano ponuja prodajalcem Mlekarna in zaloga, Piazza Giambattista Vico 8. 831

Pozor krčmarji! Restavracija Mahorčič v Motovunu p. Divača zraven slovečih škocijanskih jam, z obsežnimi prostori in sobami s senčnatim dvoriščem in krasnim parkom, odda se v najem ali tudi proda. Pojasnila daje lastnica Marija Mahorčič. 792

Lepa prilika za „peke“! Hiša s popolnoma opravljenim pekarništvom se proda ali da v najem pod ugodnimi pogoji takoj v Lescach na Gorenjskem Pekarna brez konkurence. Hiša je nova, krita z opeko in ima vodovod. Podrobnosti pri lastniku J. Pretnarju, trgovcu na Biedu 665

Josip Stolfa mizarski mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvvršuje vsakovrstna mizarska dela.

Pozor! M. LEVI Pozor! Trst - ul. Ombrelle 6, III. nad. - Trst Kupuje rabljene pohištvo, ponošene obleke in šivalne stroje. Lisati dopisnico. Pride sam na dom.

Nazarij Grižon Trst, ul. Bacherie št. 8. priporoča slavnemu občinstvu svojo prodajalnico MRZLIH JESTVIN, GNJATI, SALAMA, SIRA, SARDIN in dr. stvari. Prodaja se Dreherjevo pivo prve vrste, in vino: kraški teran istrsko in vipavsko.

Spritzer wein se imenuje belo štajersko vino, ki je edino pripravna pijača z mineralnimi vodami in sifonom. Prodajam tudi v buteljkah pristno vino Opello iz Visa, Rele sladko iz Visa, istrsko in teran. Priporočam tudi svoj izbor dezertnih in zdravilnih vin, rozoljo, likerje, žganje in sirupe. Zaloga „Asti spumanti“ po Kron 3 in 4. Sladki refosk po K 2. Izborne žganje po K 2.40 buteljka od poldrugega listra. Prej. E. Jurcev, Acquedotto 9

Na obroke! Velika izbira Na obroke! izgotovljen. oblek za gospode in manuf. blaga po jako zmernih cenah JAKOB DUBINSKY, Trst, Barriera 34, II. n.

DOBROZNANA MANUFAKTURNA TRGOVINA T. FREISSEIS, ul. delle Poste 5 Hiša Brunner (nasproti kavarni PITSCHEN) priporoča za nastopajočo pomladno in poletno sezono Zedr v najrazličnejših barvah od stotnik 36 meter dalje Percil z najno e simi risbami od stotnik 56 meter dalje Panama gla ki in s črtami. od stotnik 90 meter dalje Svile iz volne v vseh barvah od Kron 1.30 meter dalje Volneno blago, krema in barvato vsakovrstne kakovosti in cene. Velik izbor batista belega in v barvah samo v najnovejših risbah, popolen izbor drobnarij itd. itd. Zaloga perila iz prvih tovarn. — Blago samo prve vrste in po nizkih cenah.

Trgovina Jakob Bambič v Trstu ulica Giulia št. 1 poznana od Slovencev v okolici in na deželi. Zaloga vsakovrstn. blaga za vsako gospodinjjo na debelo in drobno. Zaloga otrobov, koruze in moke ter različnih jestvin. — Se priporoča udani JAKOB BAMBIC

NOVO POGREBNO PODJETJE H. Stibiel in drug se je preselilo na Corso 49 (Piazza Goldoni). Tel. 1405 z bogato opremo za vsakovrstni pogreb. in prodajalnico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetic perle, porcelana. — Velika zaloga voščenih sveč Prodaja na debelo in drobno.

Odlikovana delavnica in zaloga sedlozja in potnih predmetov FRIDERIK HERTAUS, TRST, ulica Stadion št. 10.

DANIELE PILLIN TRST - ulica Acquedotto 94 TELEFON 241 Velika zaloga gašenega in živega apna. Tovarna cementnih plošč in zaloga oglja za peči

PEKARNA IN SLAŠČICARNA :. FRAN LAMPE Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. - Postrežba točna ja na dom.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST žgalnica kave TELEFON 1743. Najboljši vir za dobivanje pečeno kave.

Prva in edina pisarna v vojaški stvari Daja nasvete in informacije o vsem kar se tiče novačenja in voj. službe. Izdeluje in odpošilja vsako vrsto prošnje vojašk. značaja — oproščenje od voj in kontrolnih shodov, enoletno prostovoljstvo, ženitbe, dosezanje zakonitih prednosti glede prezenčne službe vsprejetja v vojaške šole itd. — Pooblaščen je zastopati stranke pred oblastnjami. — Posreduje v najtežavnih slučajih — Reševanje hitro in točno — Uradne ure: Ob delavnih od 9. do 12. predp. in od 4. do 7. popol. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. opolud.

Prva in edina pisarna v vojaški stvari, koncesionirana od c. kr. namestništva.

Naznanilo. Čast mi je naznaniti slavnemu občinstvu, kakor tudi mojim številnim odjemalcem, da sem otvoril v tem mestu v ulici Boschetto št. 2 (vogal ulice del Toro) mesnico

v kateri bom prodajal najboljšo goveje meso, teletino, jančka in perutnino. Pošiljal bom tudi na dom. Higijeničnemu oziru se bo posvečala vsa skrb. V nadi, da me bo slavn občinstvo počastilo z obilnim obiskom se beležim udani CESARE BENEDETTICH.

V najem se oddajo bicikli :. zaloga dvokoles :. in šivalnih strojev rabljenih po zelo nizki ceni in tudi na obroke. TRST, Via Scorzeria št. 12 V. Osvaldella Ob nedeljah in praznikih odprto do 4. popolud.

Caro & Jellinek Družba z omejenim poroštvom Internacijonaino prevazanje in selitve na vse kraje s posabnimi zaprtni vozovi.

Caro & Jellinek Sedeži na Dunaju, v Budimpešti in v Lvovu. Telef. 16-27. Trst - Ulica Carradori 15 - Trst

Pohištvo vetlo in te mno, posamezni kosi, cele spalne in jedilne sobe, ogledala, slike itd. itd. vse po nizki cenl. Izgotovlj. moške obleke ... in šivalni stroji na obroke in ceno. — Proda IVANKA DOREGHINI, Trst (Zaloga pohištva) ul. Madonnina 8

Ugodna prilika! Z dnem 26. februvarja 1910 se je otvorila nova :. trgovina. :. IZDELANE MOŠKE OBLEKE :. Velik izbor otroških oblek, površnikov, paletot, rznih hlač, telovniki fantazija itd. itd. Prodaje se tudi na obroke Ul. Madonnina 8, I. nad.

Rogaška kiselica TEMPEL, RADINSKI GIZELIN VRELEC. Najboljši min. vodi ZASTOPNIK: LACKO KRIŽ, PULA

Vedno bogato preskrbljena zaloga lesa in oglja Emanuel Windspach Trst - Via Ireneo della Croce 4, se priporoča slavnemu občinstvu v nahavo vsakovrstnega oglja (mekkega in trdega), briketa in drr po zelo ugodnih cenah na dom in franco. Naročila se sprejemajo tudi potom dopisnic in se izvršujejo najhitreje. Oglje se razpečuje v plombranih vrečah. Za naročbe, tudi za poskus se priporoča s spoštovanjem Emanuel Windspach.